

УДК [311.314:331.5](477.51)

В.Г. Маргасова, д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

В.А. Сорокопуд, І.Ю. Тебенко, студентки обліково-економічного факультету
Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАЙНЯТОСТІ У ЧЕРНІГІВСЬКОМУ РЕГІОНІ

Ключові слова: економічно активне населення, зайнятість, безробіття, Чернігівська область

В умовах посилення євроінтеграційних процесів в національній економіці особливу увагу набувають проблеми ефективної зайнятості населення України, створення ринку робочої сили та запобігання масовому безробіттю. Безробіття набуло масового характеру і складає реальну загрозу для соціально-економічного розвитку держави. Особливо гостро ця проблема проявляється в Чернігівській області, де рівень безробіття один з найвищих по Україні.

Сучасний стан розвитку економіки ставить підвищені вимоги до якості робочої сили, її конкурентоспроможності. І в результаті ми маємо інтенсифікацію виробництва, трансформацію професій, впровадження у виробництво нових засобів, матеріалів, інноваційних технологій, підвищення вимог до професійних якостей працівника, рівня його знань та навичок. Поряд з цим спостерігається і збільшення професійно-кваліфікаційного дисбалансу, зниження цінності та престижності професійної освіти, перенасиченість ринку праці спеціалістами з вищою освітою та дефіцит робітничих кадрів. Так, на одного випускника робітничої професії припадає два випускника з вищою освітою [3].

Дослідженню питань зайнятості та безробіття присвячено досить багато праць як вітчизняних, так і закордонних вчених, серед яких К. Друрі, К.Р. Макконнелл, П. Самуельсон, Н. Грегори, О. Гладун, А. Головач, М. Долішній, Ю. Краснов, І. Кузьменко.

Зайнятість населення – це діяльність, пов'язана з задоволенням особистих і суспільних потреб, яка, як правило, приносить доход у вигляді заробітної плати, додаткових грошових допомог, натуральних виплат тощо [4].

З проблемою зайнятості в більшості випадків стикається ті люди, які відносяться до категорії «економічно активні», тобто особи у віці від 15 до 70 років.

На основі даних Головного управління статистики в Чернігівській області можемо проаналізувати динаміку [6] кількості працюючих за останні п'ять років (таблиця 1).

Таблиця 1

*Зміна кількості працюючих за період 2010-2014 роки**

	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Кількість працюючих, чол.	237341	229431	220069	213295	205617

* Джерело: складено за даними Головного управління статистики у Чернігівській області

Спостерігаємо щорічне зменшення кількості працюючих, при чому досить значними темпами. Загалом з 2010 року по 2014 рік кількість зайнятого населення зменшилась майже на 13,5%, найбільше скорочення зайнятості відбулося в 2012 році, а порівняно з 2011 роком – на 4,1%.

Не менш важливу роль у питанні зайнятості відіграє не стільки її кількісний, скільки якісний склад. На кінець 2013 року на підприємствах було задіяно 60,4 тисячі молодих працівників, тобто у віці від 15 до 35 років, тобто кожен четвертий. Для цієї категорії працюючих найбільш привабливими є фінансова та страхова діяльність, організація оптової торгівлі та харчування.

Як це не сумно зазначати, але на кінець 2013 року кожен шостий працюючий був пенсійного віку, при цьому кожен четвертий пенсіонер отримує пенсію з інвалідності, що не дозволяло повноцінно виконувати покладені на нього обов'язки.

Важливим аспектом дослідження зайнятості в регіоні є аналіз рівня економічної активності в районах Чернігівської області (рис.).

Найбільша кількість економічно активного населення в Бахмацькому районі – 7535 чол., на другому – Ічнянський (6761 чол.), а на третьому – Козелецький (6643 чол.).

У рамках оцінки зайнятості населення необхідно визначити найбільш привабливі сфери діяльності Чернігівського регіону (таблиця 2).

Найбільше зайнятого населення в промисловості – 19,9 %, в освітній сфері – 18% і в сфері охорони здоров'я – 15%. Решта галузей має значно менше працюючих з різних причин.

Також за результатами дослідження можемо констатувати, що в економіці спостерігається зростання частки штатних працівників, які знаходяться в умовах вимушеної неповної зайнятості, неузгодженість розвитку ринку праці з ринком освітніх послуг, збільшення тривалості безробіття, зростання затримок із виплати заробітної плати, що в сукупності збільшує соціальну напруженість в країні.

Рис. Динаміка кількості економічно активного населення в районах Чернігівської області [1]

Таблиця 2

*Зайнятість за видами економічної діяльності**

Вид діяльності	Промисловість	Освіта	Охорона здоров'я	Сільське, лісове, рибне господарство	Державне управління	Транспорт	Оптова і роздрібна торгівля
Кількість працюючих, чол.	40831	36998	31123	29279	15728	12657	12572

* Джерело: складено за даними Головного управління статистики в Чернігівській області

Пріоритетом державної політики у реформуванні сфери зайнятості має стати створення правових, економічних та інституційних засад для підвищення ефективності зайнятості населення. Рішення, які приймаються у сферах структурної політики, розробки та реалізації інвестиційних програм, політики доходів, розвитку системи освіти повинні формуватися із урахуванням їхнього очікуваного впливу на сферу зайнятості [5].

Список використаних джерел: 1. Головне управління статистики у Чернігівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chernigivstat.gov.ua/books/trud.php> 2. Кириленко В.В. Економіка /

В.В. Кириленко. – Тернопіль: Економічна думка, 2002. – 183 с. **3.** *Ковальовська Е.К.* Проблеми зайнятості населення [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/63482.doc.htm **4.** *Поняття* та види зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buklib.net/books/25839/> **5.** *Регіональний* аспект соціальної напруженості в Україні: стан, фактори формування та шляхи подолання : [аналітична доповідь [Електронний ресурс]] / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/socialna_napruzhenist-fc95d.pdf **6.** *Ющенко Н.Л.* Статистика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Н.Л. Ющенко, Т.Л. Ющенко. – Чернігів : Десна Поліграф, 2015. – С. 176-188.